

Veiligheid in de schoollaboratoria

V15 - V16 - V25 - V26 - V35 - Q16 - G25

Geachte ouders

Beste leerling

1. Algemene veiligheidsvoorschriften

- 1.1. Het is voor leerlingen verboden alleen in het laboratorium te vertoeven, tenzij mits uitdrukkelijke toelating van een leerkracht (en onder diens verantwoordelijkheid).
- 1.2. De deuren (uitgang - nooduitgang) mogen niet op slot zijn wanneer er in het laboratorium gewerkt wordt.
- 1.3. Het is verboden om het even wat uit het laboratorium mee te nemen.
- 1.4. Het is verboden te roken, te eten of te drinken in het laboratorium.
- 1.5. Lees de opgave aandachtig alvorens een proef aan te vatten; het is verboden niet-opgelegde proeven uit te voeren.
- 1.6. De werktafel moet steeds droog en rein gehouden worden.
- 1.7. Gemorste producten worden volgens de voorziene procedure opgeruimd, bijvoorbeeld bijtende producten moeten eerst voorzichtig geneutraliseerd worden.
- 1.8. Was je handen zodra ze vuil zijn en steeds voor het verlaten van het laboratorium.
- 1.9. In de gootstenen mogen geen van de volgende producten gegoten worden: ontvlambare stoffen, toxische samenstellingen, niet biologisch afbreekbare substanties, onwelriekende of verstopping veroorzakende stoffen.
- 1.10. Verwittig onmiddellijk de leerkracht bij elke onverwacht voorval, bij het breken of beschadigen van apparatuur, of bij om het even welke verwonding. Verwittig bij ongeval zonodig het secretariaat en/of de directie.
- 1.11. Na elk practicum dient het hele laboratorium weer volledig in orde gebracht te worden: het materiaal en de apparaten worden gereinigd alvorens ze worden opgeborgen, aan de laboratoriumtafel worden de elektrische contacten uitgeschakeld, de water- en gaskranen worden dichtgedraaid.
- 1.12. De leerkracht verlaat als laatste het laboratorium en sluit de toevoer van elektriciteit en gas af, en doet alle toegangsdeuren op slot.

2. Voorschriften bij laboratoriumwerkzaamheden

- 2.1. Bij het uitvoeren van practica is het dragen van een dichtgeknoopte labo-jas verplicht, wordt loshangend haar samengebonden, zijn verschillende persoonlijke beschermingsmiddelen verplicht bij bepaalde werkzaamheden.
- 2.2. Terwijl je de proeven uitvoert, sta je recht. Je boekentas staat buiten of bij je bank. Er slingeren geen andere spullen over de grond. Wees kalm en werk in stilte. Onnodig heen en weer lopen is volstrekt uit den boze.
- 2.3. Kijk zorgvuldig na of het materiaal volledig in orde is. Meld elke beschadiging aan de leerkracht.
- 2.4. Zuinigheid is een gouden regel. Een proef heeft meer kans op mislukken wanneer je te veel stof gebruikt dan wanneer je er te weinig van neemt. Dat heeft ook het bijkomend voordeel dat het stukken goedkoper is. Jullie weten net zoals wij dat 'geld' een belangrijk aspect is in onze maatschappij.
- 2.5. Als je toch al eens te veel van een stof genomen hebt, mag je dat niet terug in de fles gieten. De reden hiervoor is dat de stof intussen al kan verontreinigd zijn: op die manier kun je de inhoud van de hele fles verontreinigen.
- 2.6. Een etiket vermeldt veel belangrijke informatie. Denk maar aan naam, formule, kookpunt, dichtheid, enz. Raadpleeg in dit verband zeker de H- en P-zinnen en de pictogrammen. Bij het uitgieten van een vloeistof hou je het etiket naar boven. Leg de stop van een fles altijd omgekeerd op tafel en zet onmiddellijk na gebruik de juiste stop op de juiste fles.
- 2.7. Vul een proefbuis nooit terwijl ze in het rek staat. Het rek zou immers kunnen worden aangetast door de chemicaliën. Giet vaste stoffen eerst op een dubbel gevouwen blad. De vouw kan als gootje dienst doen om de vaste stof over te brengen in de geschikte recipiënt.
- 2.8. Maak van je tafel geen uitstalraam! Alleen het noodzakelijke materiaal heeft er een plaatsje. Zo werk je veel overzichtelijker. Het risico op breken verkleint ook merkbaar.
- 2.9. Lees eerst en vooral de volledige beschrijving van de proef door en verzamel al het nodige materiaal. Daarna kun je rustig starten met de uitvoering van het experiment.
- 2.10. Het verwarmen van vloeistoffen moet heel voorzichtig gebeuren. Voor het verwarmen in proefbuizen zijn vooral de volgende vijf regels erg belangrijk:
 - gebruik indien mogelijk de trekkast, waarbij het schuifraam als bescherming dient;
 - richt de opening van de proefbuis nooit op jezelf of op een van je medestudenten;
 - verwarm altijd op een zachte blauwe vlam;
 - bij het verwarmen moet je de proefbuis voortdurend heen en weer bewegen. Op die manier voorkom je dat de vloeistof gaat overkoken of spatten.
 - Ook verwarm je de vloeistof aan de bovenkant. Als je de vloeistof onderaan verwarmt, kunnen daarbij dampbellen ontstaan. Het gevaar op uitspatten wordt dan heel groot.
- 2.11. Geur is een belangrijke stoffeigenschap. Toch mag je niet met je neus over een proefbuis gaan hangen. Sommige stoffen zijn immers schadelijk of zelfs giftig. Als je toch de geur wilt waarnemen hou je de proefbuis een flink eind bij je vandaan en je wuift een beetje van de stof naar je toe. Op die manier zal je nooit te veel inademen.

BIJLAGE 5 bij schoolreglement

- 2.12. Honger of niet, proeven of kauwen is totaal uit den boze. Een ongeluk zit hier in een klein hoekje. Ook aanraken van chemische stoffen vermijd je zoveel mogelijk, gebruik rubberen handschoenen indien nodig.
- 2.13. Spatten van bijtende stoffen op de huid of in de ogen moet je zo vlug mogelijk en grondig wegspoelen met overvloedig water. Je ogen moet je bovendien zo goed mogelijk beschermen. Is er toch een beetje van een chemische stof in je ogen of aangezicht gekomen, spoel dat dan onmiddellijk weg met een oogdouche. Spoel lang genoeg. Tien minuten is het absolute minimum.
- 2.14. Snij- of brandwonden moeten onmiddellijk verzorgd worden.
- 2.15. Elk ongeluk, hoe klein ook, wordt meteen gesignaleerd aan de leerkracht. Die zal oordelen of het nodig is om, na de eerste verzorging, een dokter te raadplegen.
- 2.16. Brandbare producten moet je zo ver mogelijk van een vlam verwijderd houden! Ontstaat er toch brand: geen paniek, kalmte alleen kan je redden. Bij voorkeur blus je met een poedersnelblusser of dek je hem af met een branddeken. Heeft je kledij vlam gevat dan ga je niet rennen; wel ga je onder een douche staan of sla je een branddeken om!
- 2.17. Gebruikt materiaal moet altijd goed gereinigd worden met leidingwater en eventueel een detergent. Daarna wordt het zorgvuldig weggeborgen. Labotafels worden met een vochtige doek afgeveegd: labokasten worden altijd goed gesloten. Orde en netheid zijn in het labo heel belangrijke troeven.
- 2.18. Gemeenschappelijke producten blijven op de aangewezen plaats staan of worden er onmiddellijk na gebruik naar teruggebracht.
- 2.19. Controleer aan het eind van het labowerk telkens of alle gaskranen goed gesloten zijn.
- 2.20. Na het practicum was je heel zorgvuldig je handen. Ook zeep en een handdoek zijn noodzakelijk labomateriaal.

3. Voorschriften bij gebruik van elektrische toestellen

- 3.1. Controleer voor elk gebruik:
 - de effectieve aarding van elk toestel dat geaard kan (of moet) worden;
 - de goede staat van de stekkers;
 - de goede staat van de isolatie van de bedrading vooral bij de doorvoeringen.
- 3.2. Breng de toestellen slechts onder spanning wanneer ze volledig gemonteerd zijn en na toestemming van de verantwoordelijke leerkracht. Denk erom: bij in- en uitschakelen springt er een vonk over!
- 3.3. Nooit het toestel aansluiten zonder te controleren of de ingestelde spanningswaarde overeenstemt met die van het stroomnet.
- 3.4. Werk met droge handen, draag geen armbanden of kettinkjes.
- 3.5. Indien een toestel moet verplaatst worden, steeds de stroomtoevoer afzetten, bv. stekker uit stopcontact. In de uit-stand (OFF) van de toestellen blijven de toevoerleidingen onder spanning.

BIJLAGE 5 bij schoolreglement

- 3.6. Zet bij defecten aan een toestel de stroomtoevoer af en verwittig de verantwoordelijke leerkracht.
- 3.7. Zet de stroomtoevoer van alle toestellen af bij onderbreking in de stroombedeling.

4. Eerste hulp bij ongevallen

- 4.1. Laat elke wonde - ook de kleinste - verzorgen door bekwaam personeel (nijverheidshelper op het secretariaat).
- 4.2. Bij spatten overvloedig spoelen met water gedurende minimum 15 minuten. Kledij: uittrekken onder douche, daarna (zie 4.1). Ogen: oogdouche gebruiken, ogen opentrekken en verder: zie 4.1.
- 4.3. Bij incidenten met bepaalde producten moeten specifieke maatregelen genomen worden. (H- en P-zinnen) (tel. antigifcentrum: 070 245 245).

5. Voorschriften bij brand

- 5.1. Elk begin van brand moet onmiddellijk gemeld worden.
- 5.2. Gedraag je volgens de ontvangen instructies (zie schoolreglement).